

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Obchodování na komoditní burze

Kristýna Bukáčková

Bakalářská práce
2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna Bukáčková**
Osobní číslo: **E090372**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Obchodování na komoditní burze**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Cíl práce
2. Základní pojmy
3. Historie a současnost
4. Obchodování na vybrané komoditní burze
5. Vybrané komodity
6. Způsob investování
7. Výhody a nevýhody pro investory na vybrané burze
8. Vlastní návrhy a doporučení

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

- 1) JÍLEK, Josef. Finanční a komoditní deriváty v praxi. 2. upr. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 630 s. ISBN 978-80-247-3696-9.
- 2) KOHOUT, Pavel. Investiční strategie pro třetí tisíciletí. 6. přeprac. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 292 s. ISBN 978-80-247-3315-9.
- 3) NESNÍDAL, Tomáš; PODHAJSKÝ, Petr. Obchodování na komoditních trzích: průvodce spekulanta. Praha : Grada Publishing, 2007. 200 s. ISBN 80-247-1851-0.
- 4) REJNUŠ, Oldřich. Cenné papíry a burzy. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009. 400 s. ISBN 978-80-214-3805-7.
- 5) SHIPMAN, Mark. Komodity: Jak investovat a vydělat. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. 133 s. ISBN 978-80-251-1866-5.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Josef Novotný
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 19. října 2011
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2012

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 19. října 2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27. 4. 2012

Kristýna Bukáčková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce, panu Ing. Josefu Novotnému, za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala panu Milanovi Nejedlému, předsedovi burzovní komory Komoditní burzy Praha, za poskytnutí cenných informací o této burze. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat svým nejbližším za podporu, kterou mi prokazovali při tvorbě této práce.

ANOTACE

Bakalářská práce, Obchodování na komoditní burze, se snaží přiblížit základní pojmy související s burzovním trhem, komoditními burzami a investováním do komodit. Popisuje vývoj Komoditní burzy v Praze, možnosti obchodování a komodity, se kterými je možné na této burze obchodovat. V závěru je charakterizováno investování a následně jsou zhodnoceny jeho výhody a nevýhody. Hlavním cílem práce je demonstrovat, že obchodování s komoditami je dostupné nejen pro zkušené investory.

KLÍČOVÁ SLOVA

Komoditní burza Praha, dřevo, obchodování na burze, investování do komodit.

TITLE

Trading on the commodity exchange

ANNOTATION

This bachelor's thesis, trading on the commodity exchange, is trying to explain basic terms which are connected with exchange market, commodity exchanges and investment to commodities. Thesis describes development of Prague Commodity exchange, possibilities of trading and commodities with which is possible to trade on this exchange. At the end investment is characterized and there are evaluated it's advantages and disadvantages. The main goal of thesis is to demonstrate, that trading with commodities is available not only for experienced investors.

KEYWORDS

Prague Commodity exchange, wood, exchange trading, investment to commodities.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1. ZÁKLADNÍ POJMY	10
1.1. HISTORICKÝ VÝVOJ BURZ.....	10
1.2. BURZOVNÍ TRH A BURZA	12
1.3. FUNKCE A ÚČASTNÍCI BURZY.....	14
1.4. BURZOVNÍ SYSTÉM A JEHO SLOŽKY	17
1.5. VÝNOS, RIZIKO, LIKVIDITA	20
2. KOMODITNÍ BURZA PRAHA	25
2.1. HISTORIE.....	25
2.2. SOUČASNOST	25
2.2.1. Komodity	26
2.2.2. Základní pilíře.....	27
3. OBCHODOVÁNÍ NA KOMODITNÍ BURZE V PRAZE	29
3.1. PRAVIDLA BURZOVNÍCH OBCHODŮ	29
3.2. PRAVIDLA ČLENSTVÍ	30
3.3. PRAVIDLA PRO KOMODITY K OBCHODOVÁNÍ.....	31
3.4. PRAVIDLA PRO UPLATŇOVÁNÍ REKLAMACÍ.....	32
3.5. POPLATKOVÝ ŘÁD	32
3.6. PRAVIDLA PRO SLOŽENÍ MAKLÉŘSKÉ ZKOUŠKY.....	34
4. DŘÍVÍ A DŘEVNÍ HMOTA	36
4.1. OBECNĚ O DŘEVĚ.....	36
4.2. DŘEVO JAKO KOMODITA.....	37
4.3. NABÍDKA, POPTÁVKA A OBCHOD.....	39
5. INVESTOVÁNÍ	42
5.1. INVESTOVÁNÍ NA KOMODITNÍ BURZE V PRAZE.....	43
6. VÝHODY A NEVÝHODY PRO INVESTORY.....	44
6.1. VÝHODY.....	44
6.2. NEVÝHODY	45
ZÁVĚR.....	46
POUŽITÁ LITERATURA.....	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Ceník	33
Tabulka 2: Surové dříví dle Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR.....	37
Tabulka 3: Surové dříví dle Rakouských uzancí	38
Tabulka 4: Sypané materiály a biomasa	38

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Magický trojúhelník	20
Obrázek 2: Graf nabídky, poptávky a uskutečněného obchodu v m ³ za I. pololetí 2011.....	39
Obrázek 3: Graf nabídky, poptávky a uskutečněného obchodu v m ³ – SM III. třídy za I. pololetí 2011	40
Obrázek 4: Graf vývoje cen v Kč/m ³ – SM III. třídy za I. pololetí 2011	41

SEZNAM ZKRATEK

CZK	Česká měna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
KBP	Komoditní burza Praha
PR	public relations
SM	smrk

ÚVOD

Fungující komoditní trh patří k základním pilířům tržní ekonomiky. Komoditní burzy byly a stále jsou důležitým prvkem národního hospodářství dané státu. Nenahraditelným posláním komoditních burz je zabezpečovat trh komodit, monitorovat nabídku a poptávku a zejména utvářet reálnou cenovou hladinu pro jednotlivé komodity.

Cílem bakalářské práce je představení vybrané burzy, kterou je Komoditní burza v Praze, popsání jejího historického vývoje až po současnost, charakterizování způsobu obchodování na této komoditní burze a představení obchodovaných komodit na této burze.

V teoretické části je nejdříve představena historie burz, dále základní pojmy, jako je burzovní trh a burza, její členění. V další podkapitole jsou uvedeny funkce burzy a také jsou představeni účastníci burzy, jejich členění a úkoly. Následně je popsán burzovní systém a v neposlední řadě jsou charakterizovány tři základní faktory ovlivňující obchodování na burzách: výnos, riziko, likvidita.

Jak již napovídá název práce, je zde především charakterizováno obchodování na Komoditní burze v Praze. Její historii a současnosti je věnována druhá kapitola. V následující kapitole je vysvětleno obchodování na Komoditní burze v Praze, pravidla členství, burzovních obchodů, pravidla pro obchodování komodit, pro uplatňování reklamací, pro složení makléřské zkoušky a také poplatkový řád.

Dále je představena hlavní komodita, se kterou mohou investoři na vybrané burze obchodovat, a v podkapitole je také uvedeno rozdělení této komodity podle pravidel Komoditní burzy Praha.

Jedním z klíčových pojmů zde vystupuje investování do vybrané komodity. Tím se zabývá kapitola pátá. V závěru této bakalářské práce jsou zhodnoceny výhody a nevýhody pro investory, kteří chtějí investovat do komodit a také jsou zde uvedena rizika spojená s tímto druhem obchodování.

1. ZÁKLADNÍ POJMY

Než začne investor s obchodováním na burze, je nutné, aby znal některé důležité základní pojmy, které mu posléze pomohou lépe se orientovat na burzovním trhu.

1.1. Historický vývoj burz

Burzovní trhy vždy sehrávaly, sehrávají a budou sehrávat v systému finančních trhů a v tržních ekonomikách nezastupitelnou a velmi významnou roli. Je zcela logické, že se tato role jakož i podoba a principy fungování burzovních trhů v průběhu století měnily a vyvíjely v reakci na probíhající ekonomické, politické a historické události a souvislosti. [14, str. 35]

„Původ slova „burza“ pochází z latinského „bursa“ což znamená kožený měšec. Tři měsíce byl také součástí erbu rodiny obchodníků „Van der Buerse“, do jejichž hostinců v belgických Bruggách se koncem 14. století sjížděli obchodníci zejména z Itálie, nejen aby zde přesпали, ale také uzavírali své obchody.“ [8]

Burzy tedy vznikly z pravidelných schůzek obchodníků na určeném místě. Tyto schůzky byly organizovány již ve středověku, zvláště v italských městských státech (Benátky, Florencie). Schůzky se často konaly v blízkosti skladů obchodníků – u tzv. faktorií. Později se obchody konaly blízko konzulárních domů, tzv. loggií. Nejdříve se obchodovalo se směnkami. [12, str. 140]

Také zde docházelo ke směně mincí jedné měny za jinou. A právě obchodováním zastupitelného předmětu se tyto obchodní schůzky svým charakterem začaly odlišovat od klasického obchodu na trhu s běžným zbožím nabízeným jiným obchodníkům nebo obyvatelstvu. Na počátku měly schůzky obchodníků pouze neformální charakter. Burza nebyla organizována formálně, neexistovala burzovní legislativa, obchody nebyly standardizovány. Účastnit se obchodu mohl v podstatě kdokoliv.

Zpočátku se někteří obchodníci navzájem neznali. Postupem času si však obchodníci mezi sebou začali zavádět určitá pravidla pro obchodování a zároveň začali omezovat okruh účastníků. Burzovní obchodníci začali vytvářet tzv. burzovní spolky. Po objevení námořních cest do Ameriky a do Východní Indie se centrum prvních burzovních obchodů přesunulo nejdříve do Brugg a později do Antverp.

Za určitý mezník či začátek další významné etapy burzovníctví je považováno postavení reprezentativní burzovní budovy v Antverpách v roce 1531. Ta však nezůstala osamocena. V průběhu 16. a 17. století byly založeny burzy ve Francii, v Holandsku, v Anglii, ale i v Německu. Tvář burzovních obchodů se pomalu začala měnit. Burzy dostávaly institucionální podobu, začaly vznikat burzovní kluby a spolky, čímž se přístup na burzu výrazně omezil. Burzovní spolky stanovily poplatky za členství, za poskytování kurzových informací a také za samotný přístup na burzu. Obchodníci sdružení v burzovních spolkách, si vytvářeli přesná pravidla pro obchodování. Stát do činnosti burzovních spolků příliš nezasahoval. Kromě samotného vzniku burzy, který byl potvrzen panovníkem příslušnou listinou. Burzovní legislativa v takové podobě v jaké je známa dnes, se však začala vytvářet až v průběhu 19. století. [14, str. 35]

Postupně dochází v jednotlivých zemích k vytvoření klasického burzovního trhu. Trhy cenných papírů zažily během 19. století masový rozmach. Rostl zájem investorů o akcie, které zaznamenávaly svůj nejdynamičtější rozvoj. Stávaly se předmětem divoké burzovní spekulace, což se dále odráželo i ve zvýšeném riziku. Kapitálové trhy a celá ekonomika se vyvíjely cyklicky a zpravidla bývaly každých 7-8 let postiženy krizemi. 80. léta 20. století odstartovaly zcela zásadní změny ve světovém burzovníctví. Docházelo k renesanci, reorganizaci a hlavně k zásadním reformám v oblasti burzovníctví. Tento zlom vyvolala celá řada souběžně v té době působících faktorů jako např. změna uplatňovaných hospodářských politik a systémů regulace, jejich příklon k liberalismu a svobodné tržní konkurenci, masová vlna privatizací státních podniků, zánik centrálně plánovaných ekonomik v zemích Střední a Východní Evropy a značný nárůst konkurence a finančních rizik. Světové burzovníctví 90. let 20. století a počátku 21. století, které prošlo reformou a zásadními změnami, získalo zcela novou tvář. Pro tuto novou tvář je zcela typická mohutná vlna elektronizace, deregulace a internacionalizace burzovních trhů. Obrovským tempem rostl počet obchodovaných instrumentů i objem s nimi uzavíraných obchodů. Na trh byly uváděny stále nové druhy instrumentů. Institucionální investoři sehrávají zcela rozhodující roli na světových burzovních trzích. Na jedné straně celá řada burz je v zemích, kde je postupně implementována tržní ekonomika, na druhé straně v jiných zemích probíhá proces centralizace regionálních burz, v jedinou národní burzu, na které volně na přelomu tisíciletí navazuje proces slučování národních burz, vytváření burzovních aliancí a příhraničních obchodních systémů. [14, str. 27]

1.2. Burzovní trh a burza

Burzovní trh lze charakterizovat jako zvláštním způsobem organizované shromáždění subjektů, které osobně nebo elektronicky obchoduje přesně vymezeným způsobem, podle přesně vymezených burzovních předpisů a pravidel, v přesně vymezeném čase. Na burzovním trhu se např. obchoduje s nejbonitnějšími akciemi, podílovými listy, dluhopisy a finančními deriváty, přičemž všechny obchodované instrumenty musí vyhovovat přísným požadavkům, které jsou stanoveny burzou. [13, str. 13]

Ve srovnání s ostatními trhy se burzovní trh vyznačuje několika zvláštnostmi:

- burzovní obchod je zákonně regulován,
- k provozování burzovního obchodu je třeba zvláštní povolení,
- jednotlivé druhy obchodů jsou přesně stanoveny,
- zboží obchodované na burzách musí být připuštěno a schváleno vedením burzy,
- čas a místo obchodů je burzovními orgány přesně určeno,
- obchoduje se s určeným množstvím. [2, str. 78]

Burza je sekundárním trhem, kde je obchodován zcela zvláštní typ zboží za specifických a přesně vymezených podmínek. Tyto podmínky definují okruh subjektů, které mají povolený přístup na burzu, druh a charakter zboží, které může být za určitých podmínek předmětem obchodování, pravidla, postupy a techniky obchodování. Samotné obchodování vymezují z hlediska času a místa.

Burzy lze systematizovat z různých hledisek, nicméně nejvýznamnější způsoby jejich členění bývají především podle těchto kritérií:

- z hlediska předmětu jejich činnosti (neboli podle toho s čím obchodují):
 - burzy cenných papírů,
 - burzy devizové,
 - burzy komoditní,
- podle délky časové prodlevy existující mezi uzavíráním obchodů a jejich (fyzickým) vypořádáním:
 - burzy promptní,
 - burzy termínové,

- z hlediska významu:
 - nadnárodní burzy,
 - mezinárodní burzy,
 - národní burzy,
 - regionální burzy,

- z hlediska právní formy:
 - burzy zakládané státem,
 - burzy existující jako soukromé právnické osoby.

Na komoditních (zbožových) burzách se obchodují různé druhy komodit. Nejrozšířenější jsou burzy plodinové dále burzy, na kterých se obchoduje s ropou a různými druhy kovů apod.

„Promptní burzy někdy také označované jak burzy spotové jsou charakteristické tím, že vypořádání na nich uzavíraných obchodů probíhá s poměrně krátkým časovým odstupem (maximálně několika dnů).“ [10, str. 32]

Na termínovaných (derivátových) burzách jsou uzavírány tzv. termínované obchody. Ty lze charakterizovat jako kontrakty, jejichž opravdové vypořádání se uskuteční až s poměrně značným časovým odstupem od jejich uzavření. Z toho vyplývá, že okamžikem uzavření obchodu vzniká kontrakt, s nímž je až do okamžiku jeho vypořádání možno na té samé burze ještě dále obchodovat. Vzhledem ke skutečnosti že se jedná o obchodování s tzv. odvozenými, neboli derivovanými kontrakty, se tyto burzy označují jako derivátové. [10, str. 31]

Mezi termínovanými burzami ještě dále rozlišujeme burzy termínových kontraktů typu „futures“ a opční burzy. Burzy kontraktů typu futures jsou burzami, na nichž se obchoduje s tzv. standardizovanými pevnými termínovými kontrakty. Jejich podmínky jsou předem stanoveny burzovními pravidly a smluvně potvrzeny oběma stranami v okamžiku provedení obchodu. Naproti tomu na opčních burzách se obchoduje s tzv. standardizovanými opčními, neboli podmíněnými kontrakty, jejichž vlastník má právo v předem dohodnutém termínu zakoupenou opci uplatnit a tím požadovat plnění uzavřeného kontraktu druhou stranou. [10, str. 31]

1.3. Funkce a účastníci burzy

Burza je významnou a nedílnou součástí systému finančních trhů, které sehrávají důležitou roli v každé tržní ekonomice. Jako součást systému finančních trhů plní burza v tržní ekonomice několik nezastupitelných funkcí. Jejich oslabení nebo nenaplnění okamžitě vnáší problémy a výkyvy do hladkého fungování a vývoje finančních trhů, ale i do celé ekonomiky. Vzhledem k tomu, že je burza součástí finančního trhu funkce, jež plní, se z velké části kryjí s funkcemi, které plní také finanční trh jako celek. Pro burzovní trh jsou však některé funkce typické. [14, str. 49]

Obchodní funkce (funkce likvidity)

Burza je trh, kde má současný majitel určitého instrumentu možnost prodat tento instrument ve velice krátkém čase za cenu, která je výsledkem střetu poptávky a nabídky na tomto burzovním trhu. Burzovní trh tak v podstatě umožňuje početně neomezenou změnu majitelů instrumentů. Dále zajišťuje obchodovatelnost instrumentu, tedy možnost jeho přeměny na hotovost. Investor má možnost tuto směnu kdykoliv provést, a to na fungujících bezproblémových trzích s minimálními transakčními náklady. Instrument obchodovatelný na burzovním trhu se tak stává instrumentem, který více či méně splňuje investorův požadavek likvidity. Ta je zabezpečena burzovním obchodováním. Likvidita investičních instrumentů je investory ceněna pozitivně. U likvidních instrumentů investoři nepožadují vyšší výnos v podobě prémie za nelikviditu, což přispívá ke snížení nákladů pro emitenta. [13, str. 18]

Úroveň likvidity trhu a tím i okolnost zda je obchodní funkce burzou adekvátně a dostatečně plněna, lze posoudit na základě určitých vlastností a charakteristických rysů. Ty by v chování likvidního burzovního trhu měly být jasně patrné. Takový burzovní trh by měl být označován jako trh široký, pružný, hluboký, důvěryhodný a fair play. Jako široký trh je označován trh, kde se obchodování účastní velké množství investorů a kde jsou vysoké objemy uzavíraných obchodů. Pružný trh je charakteristický rychlým a plynulým přísunem nákupních a prodejních příkazů na trh, jejich promítnutím do cen v reakci na kurzotvorné a cenové informace. Hluboký trh je trhem, kde jsou tržní ceny schopny absorbovat větší objem transakcí, bez toho aniž by byly postiženy výraznou transakční volatilitou. Jde o trh transparentní, kde jsou odchylky od běžně rovnovážné ceny jasně patrné. Důvěryhodnosti trhu je dosaženo odstraněním nelegálních praktik na trzích,

distribucí kvalitního, aktuálního a dostatečného souboru informací, kvalitní právní legislativou, bezchybně fungujícím obchodním systémem, efektivním systémem zdanění, regulace a dohledu. Trh fair play je trhem se zcela rovnoprávným postavením investorů, kteří mají adekvátní a srovnatelné možnosti a podmínky k investování. [13, str. 18]

Cenotvorná (informační) funkce

Burza organizuje vzájemné střetávání poptávky a nabídky po určitém instrumentu, jehož výsledkem je stanovení aktuální ceny (kurzu) daného instrumentu. Cena vzniká na burzovním trhu. Poté může být rovněž východiskem, popř. směrnou cenou pro obchody uzavírané mimo burzu. [13, str. 19]

Cena, kterou vytvoří burza, plní vždy významnou informativní roli pro nejrůznější ekonomické subjekty. Pro investory – majitele cenných papírů je tato cena důležitou informací, ze které lze snadno stanovit míru dosaženého výnosu. Pro potenciální investory může naopak informace o ceně cenného papíru posloužit k rozhodnutí, zda pro ně je či není vhodné do daného cenného papíru investovat. Dá se tedy říci, že pro investora je cena jakýmsi měřítkem atraktivity daného cenného papíru. Zohledňuje možný výnos z investice, ale i část nákladů. Cena (kurz) obchodovaného instrumentu je také nezastupitelnou informací pro analytiky nebo investiční poradce, kteří se pokoušejí odhalit podhodnocené nebo nadhodnocené tituly nebo správně načasovat nejvhodnější okamžiky pro nákupy a prodeje. Důležité informace týkající se ceny kapitálu přináší údaj o ceně cenného papíru také emitentům. Informace o vývoji cen na burzovních trzích využívají kromě mikroekonomických subjektů také specializované instituce (centrální banky, vlády, ministerstva, statistické úřady, ratingové agentury), které tyto informace využívají v rámci procesu realizace měnové nebo fiskální politiky nebo dále při shromažďování a zpracování ekonomických dat pro různé účely. [13, str. 19]

Alokační funkce

Alokační funkci plní burza pouze v situaci, kdy kromě sekundárního trhu s investičními instrumenty organizuje také primární trh s těmito instrumenty. Plní-li burza funkci sekundárního i primárního trhu, pak jsou nové cenné papíry emitovány jejím prostřednictvím. Burza v tomto případě zabezpečuje přesun volných finančních prostředků od přebytkových jednotek (investorů) k jednotkám deficitním (emitentům), kdy respektuje základní investorská kritéria v podobě výnosu, rizika a likvidity. Pro emitenty hraje při

získávání kapitálu významnou roli úroveň nákladů spojených se získáním tohoto kapitálu (tedy ceny kapitálu) a dále také doba, na kterou tento kapitál získávají. [14, str. 51]

Funkce spekulace

Spekulaci můžeme chápat jako činnost, zaměřující se na adekvátní posouzení či odhad určitých okolností a faktorů, které budou v budoucnosti ovlivňovat a utvářet ceny investičních instrumentů. Tato činnost je velice náročná jak po odborné, finanční, tak po psychologické stránce. V zásadě je možné podle druhu jejich budoucího očekávání rozlišit dvě skupiny spekulantů. Jde o spekulanty „na býka“ a spekulanty „na medvěda“. Spekulanti „na býka“ jsou v současné době optimističtí, protože očekávají v budoucnu vzestup kurzů cenných papírů. Nakupují tedy nyní cenné papíry s vírou, že jejich kurzy budou růst. Negativní tendence naopak očekávají do budoucna spekulanti „na medvěda“, kteří očekávají pokles kurzů cenných papírů. A proto v současnosti zahajují prodeje cenných papírů, jejichž se budoucí pokles podle jejich názoru týká. [14, str. 52]

Neutuchající obchodní aktivity spekulantů jsou zpravidla chápány pro burzu jako velice prospěšné, protože přispívají k nárůstu objemů uzavřených obchodů a tím k růstu likvidity na trhu. Svou snahou realizovat zisky většinou díky spíše krátkodobějším kurzovým pohybům, napomáhají spekulanti rychlému odstranění případných odchylek skutečných cen od rovnovážných cen cenných papírů. Svou činností tak přispívají nejen k likviditě, ale také ke stabilitě na burzovním trhu. V současné době převládá spíše pozitivní náhled na roli spekulace na burze. Nicméně menšinově se objevují a v minulosti se také objevovaly názory, že zvláště v krizových nebo nestandardních situacích, popř. v situacích, kdy spekulace dosáhne nekontrolovaných rozměrů nebo ztrácí-li racionální základ, může zásadně narušit či poškodit plynulé fungování burzovního trhu. [14, str. 52]

Okruh subjektů, které se mohou přímo účastnit obchodů na burze, je striktně vymezen. Burzy jsou zpravidla organizovány na členském principu, což znamená, že přímý přístup na burzu mají pouze členové burzy. Nečlenové burzy se obchodování na burze nemohou účastnit přímo, musí využít služeb některého z členů. Rozhodnutí o přijetí určitého uchazeče za člena burzy je plně v kompetenci burzy, resp. jejího příslušného orgánu (např. burzovního výboru pro členství nebo burzovní rady). Uchazeč, který žádá o členství, musí vyhovět veškerým požadavkům na člena ze strany burzy a platit členské poplatky. Přímými účastníky obchodování na burze tedy mohou být členové burzy – členské firmy, které prostřednictvím svých zástupců (používá se obecný termín burzovní

obchodníci) uzavírají obchody. Dále burzovní zprostředkovatelé, kteří v aktivní nebo pasivní roli přispívají k uzavírání obchodů. Jako dohodce je označován burzovní zprostředkovatel v pasivní roli, popř. senzál, jehož úkolem je v systému řízeném příkazy shromažďovat nákupní a prodejní příkazy. Tyto příkazy pak páruje a stanovuje kurz. Dohodce nikdy sám neuzavírá obchody. Jde v podstatě o jakéhosi úředníka burzy, který zabezpečuje obchodování po technické stránce. Naproti tomu tvůrcem trhu je burzovní zprostředkovatel v aktivní roli. Objevuje se v systému řízeném cenou, v elektronické podobě – v systému řízeném kvótami. Hlavním úkolem tvůrce trhu je neustále kótovat nákupní a prodejní kurzy pro vymezené cenné papíry, za které je ochoten obchodovat. Uzavírat může zpravidla obchody jak na vlastní (dealer), tak na cizí (broker) účet. Svou činností dodávají tvůrci trhu cenným papírům likviditu. Jako nepřímé účastníky obchodování na burze lze označit všechny investory, kteří mají právo nakupovat nebo prodávat cenné papíry na burze, nicméně nejsou členy burzy, a proto na ní nemají přístup. Obchodovat mohou investoři s cennými papíry pouze nepřímo a to prostřednictvím burzovního obchodníka – člena burzy. [13, str. 16]

1.4. Burzovní systém a jeho složky

Burzovní systém je vnitřně relativně složitý systém, který je možné dekomponovat na několik nezbytných složek. Tyto složky jsou propojeny vzájemnými vazbami, jejichž vymezení nebo bezproblémové fungování je nezbytné pro plynulý a efektivní chod burzy. Při formování těchto složek sehrály svou roli technické, organizační, právní či historické faktory. Konkrétně se jedná především o následující složky burzovního systému:

- obchodní systém,
- burzovní příkazy,
- předmět obchodování,
- druhy obchodů,
- vypořádání obchodů,
- burzovní informace,
- kontrola, regulace a dohled. [13, str. 29]

Obchodní systémy, které jsou využívány na různých burzách pro různé druhy instrumentů, se v mnohém liší. Tato odlišnost je způsobena celou řadou aspektů, které tyto obchodní systémy musí brát v úvahu. Obchodní systém musí především přesně vymezit

způsob stanovování kurzů a to bude-li k němu docházet kontinuálně nebo jednorázově. Přesně musí být také definována role burzovního zprostředkovatele při uzavírání obchodů. Druh obchodního systému na burze je rovněž determinován rolí, která je přisuzována výpočetní technice. Podle rozsahu zapojení výpočetní techniky do obchodování můžeme rozlišovat burzu prezenční a elektronickou.

Obsah, formu a druhy burzovních příkazů, které jsou přípustné pro daný obchodný systém, upravují burzovní předpisy příslušné burzy. Burzovní příkazy může klient zadat písemně, telefonicky, osobně nebo faxem popř. e-mailem.

Předmětem obchodování na peněžních burzách bývají různé druhy akcií, dlouhodobé dluhopisy, podílové listy, opce, financial futures nebo investiční certifikáty. Na burzovních trzích nemůže být jakýkoliv instrument, ale pouze ten instrument, který splňuje podmínky pro kotaci na burzovním trhu. Stanovený burzovní orgán rozhoduje o přijetí instrumentů k obchodování na některém z tržních segmentů. Instrumenty, které jsou přijaty k obchodování na burze, jsou burzou rozděleny do několika tržních segmentů a to s ohledem na jejich bonitu, likviditu, druh a emitenta. Burza rozlišuje zpravidla tržní segmenty označované jako „hlavní trh“, „vedlejší trh“ a „volný trh“, popř. „oficiální trh“ a „neoficiální trh“. Tyto trhy se liší především v přísnosti, mnohdy však i ve struktuře požadavků pro kotaci instrumentu. [14, str. 66]

Na jednotlivých peněžních burzách jsou uzavírány různé druhy obchodů. Ve velké míře případů se jednotlivé burzy specializují na určité druhy obchodů, tedy např. burzy cenných papírů organizují obchody s cennými papíry, opční a termínované burzy organizují obchody s finančními deriváty. Veškeré druhy burzovních obchodů, pro které má burza oprávnění k jejich organizování, jsou přesně vymezeny ve stanovách burzy, burzovních předpisech a pravidlech. Jedním kritériem pro členění burzovních obchodů může tedy být druh instrumentu, s nímž je obchodováno. [14, str. 70]

Dalšími nejčastěji uváděnými kritérii pro klasifikaci burzovních obchodů jsou hledisko času, kdy rozdělujeme burzovní obchody na promptní a termínové, způsob vypořádání kdy dělíme obchody na přímé a obchody k vypořádání a záměr obchodníka uzavírající obchod, podle něhož členíme efektivní obchody a diferenční obchody.

Vypořádáním obchodů se rozumí jednak úhrada finančních závazků mezi kupující a prodávající stranou obchodní transakce a jednak převod instrumentů

z vlastnictví prodávající strany do vlastnictví strany kupující. Vypořádání burzovních obchodů může provádět burza sama anebo prostřednictvím své dceřiné společnosti. Dále může mít burza uzavřenou smlouvu s licencovanou firmou, která se na vypořádání obchodů specializuje. Na burzách existuje vždy určité časové zpoždění mezi okamžikem uzavření obchodu a jeho plněním. Toto zpoždění je vyplněno nezbytnými technickými operacemi, které je vždy nutno vždy provést. Na burzách je možné vypořádat dva odlišné způsoby pro vypořádání obchodů: průběžné vypořádání a periodické vypořádání. Liší se z hlediska časového cyklu, v rámci něhož dochází k vypořádání. [13, str. 41]

Pro úspěch investiční činnosti mají informace, které jsou kvalitní, včasné relevantní a dostupné rozhodující význam. Velké množství informací vzniká činností a běžným provozem burzy. Neméně důležitý okruh informací burza shromažďuje z vnějšku – od regulatorního orgánu, emitentů, bank, ratingových a informačních agentur, investorů, sdělovacích prostředků a celé řady dalších zdrojů. Veškeré tyto informace burza třídí, zpracovává a poté využívá ke své činnosti. [13, str. 41]

Včasné zveřejňování burzovních informací a jejich vysoká kvalita jsou totiž bezpodmínečně nutné pro vytváření spravedlivých a rovných podmínek pro všechny účastníky burzovního obchodování, což je základem úspěšnosti burzovní činnosti. Určitý soubor informací však burza pravidelně zveřejňuje pro potřeby nejen investorské veřejnosti, a to v přesně vymezené podobě.

Každá burza musí mít vytvořeny a poté schváleny stanovy, vlastní burzovní pravidla, předpisy, popř. burzovní řád, který musí být vypracován v souladu s platnou legislativou dané země, jež se týká fungování kapitálového trhu. Veškerá platná ustanovení této legislativy musí být zapracována do pravidel pro fungování celého burzovního systému, ale i jeho jednotlivých složek, a to včetně změn, které s sebou přináší novelizace zákonů. Burzovní předpisy a pravidla vypracovávají a schvalují stanovené burzovní orgány v souladu s platným zákonodárstvím. [14, str. 93]

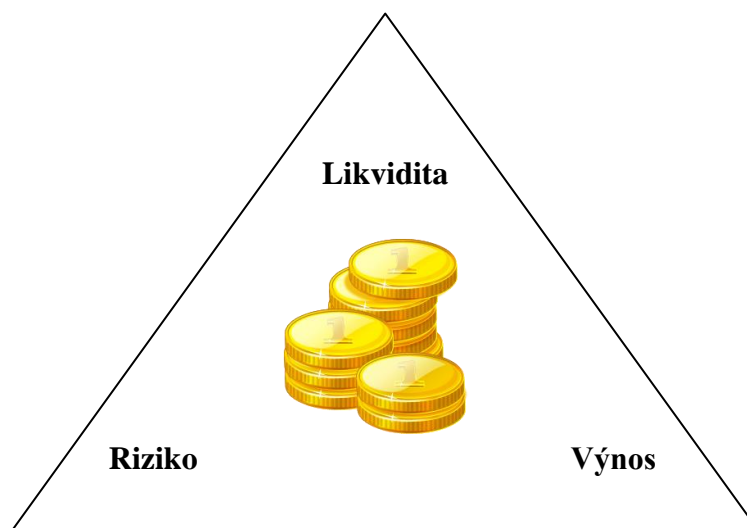
Kontrola dodržování burzovních pravidel a předpisů je zajišťována ze strany regulatorního orgánu prostřednictvím stanovené osoby, většinou nazývané burzovním komisařem. Dále je kontrola prováděna rovněž ze strany jednotlivých orgánů samotné burzy. Pro efektivní a pružné fungování burzy jako organizovaného trhu s investičními instrumenty je regulatorní činnost nezbytná. Burzovní legislativa, burzovní

pravidla a předpisy však samy o sobě pro hladké fungování burzovního systému nepostačují, a proto na regulatorní činnost plynule navazuje činnost kontrolní, jež napomáhá uvedení předpisů a pravidel v život a dbá na jejich dodržování. [13, str. 42]

1.5. Výnos, riziko, likvidita

Považujeme-li bohatství v daném okamžiku za neměnné, je pak poptávka každého investora determinována třemi obecnými kritérii. Jsou to kritéria výnosu, rizika a likvidity, která představují alfu a omegu celého procesu investování. Vedle těchto obecných kritérií je poptávka investora po investičních instrumentech samozřejmě ovlivňována také specifickými faktory, které jsou typické pro daného investora. Těmi to faktory jsou např. věk, tradice či psychologické aspekty. Obecná kritéria v podobě výnosu, rizika a likvidity však zůstávají zcela stěžejní. Výnos, riziko a likvidita vytvářejí při vyhodnocování konkrétního investičního instrumentu rovnovážný stav. Ideální je ten instrument, který je vysoce výkonný, vysoce likvidní a není rizikový. Bohužel ideální stav není zpravidla reálný. [11, str. 42]

Investor si musí zvolit a preferovat určitý cíl z „magického trojúhelníku“ investování, který je znázorněn na obrázku 1.

Obrázek 1: Magický trojúhelník

Zdroj: vlastní zpracování

Výnos

Výnos investora můžeme chápat jako souhrn veškerých příjmů, které investor obdrží z daného investičního instrumentu. Jedná se především o odměnu investora za podstoupené riziko. S ohledem na použitá vstupní data a vypovídací schopnost rozlišujeme výnos historický (výnos ex post) a výnos očekávaný výnos (ex ante). Historický výnos (ex post) investora zahrnuje dvě složky. Jde o důchod plynoucí z daného investičního instrumentu (dividenda, kupónová platba, úrok) a také o kapitálový zisk, popř. kapitálovou ztrátu vzniklou v důsledku kurzových pohybů. Spíše než samotný výnos ať už v hrubé (pouze důchod a kapitálový zisk, popř. ztráta), nebo čisté (výnos očištěný o placené daně a transakční náklady) podobě investoři v praxi kalkulují výnosovou míru z investičního instrumentu. Ta jim umožní posoudit míru zhodnocení investice. Obecný vzorec pro výpočet historické výnosové míry (ex post) z investičního instrumentu je možné pak zapsat takto: [14, str. 583]

$$r_t = \frac{P_1 - P_0 + D - T - Co}{P_0} \quad (1)$$

kde

- r_t představuje historickou výnosovou míru (výnosovou míru ex post) za období t ,
- P_1 je prodejní cena (kurz) investičního instrumentu na konci období držby,
- P_0 je nákupní cena (kurz) investičního instrumentu na začátku období držby,
- D je důchod plynoucí z investičního instrumentu,
- T jsou daně placené z důchodu (např. dividend) a z kapitálového zisku,
- Co jsou transakční náklady vynaložené v souvislosti s držbou daného investičního instrumentu.

Výnos ze standardního investičního instrumentu je součtem:

- důchodů z investičního instrumentu (dividenda, úrok),
- kapitálového zisku, který je inkasován pro prodeji instrumentu, když nákupní cena byla nižší než prodejní. Opak je kapitálová ztráta. [11, str. 42]

Celkový zisk = důchod + kapitálový zisk

$$z = \frac{(C_n - C_{n-1}) + D}{C_{n-1}} \quad (2)$$

kde

z je celkový zisk vyjádřený v %,

C_n je prodejní cena,

C_{n-1} je kupní cena,

D je důchod plynoucí z investičního instrumentu.

Očekávána míra zisku je taková míra zisku v budoucnosti, kterou investor získá, když dnes investuje. Budoucnost je však nejistá. Proto je investor při úvahách o budoucích ziscích determinován pravděpodobností, že žádoucí vývoj míry zisku skutečně nastane. Očekávanou výnosovou míru pak vypočítáme: [12, str. 184]

$$z_0 = \sum_{i=1}^n r_i * p_i \quad (3)$$

kde

z_0 je očekávaná výnosová míra,

r_i je prognózovaná výnosová míra,

p_i je pravděpodobnost, že prognózovaný výnos nastane.

Riziko

Rizikem se rozumí výskyt nečekané události v budoucnu obvykle s negativním výsledkem. Základní definice, která je obvyklá v ekonomické literatuře, chápe riziko jako měřítko nejistoty ohledně budoucích výsledků, tj. odchylky od očekávaného výsledku. Další definice implikuje, že riziko má negativní důsledky a riziko je proto chápáno jako pravděpodobnost negativní odchylky nebo utrpení ztráty. [3, str. 149]

Riziko je investory chápáno jako nebezpečí, že se skutečná výnosová míra odchýlí od výnosové míry, která je buď očekávaná, nebo předpokládaná. Krátce je možné riziko charakterizovat jako míru variability výnosu. Analogicky s měřením výnosu lze také v případě rizika s ohledem na použitou datovou základnu měřit a posuzovat jednak riziko

historické (ex post), které navazuje na měření historické výnosové míry ex post, a také riziko očekávané (ex ante), jež navazuje na kalkulaci očekávané výnosové míry ex ante. Jako míry rizika se mezi investory těší největší oblibě především absolutní míry variability, kterými jsou rozptyl a směrodatná odchylka. Nicméně používá se také relativní míra variability, variační koeficient. Rozptyl historických výnosových měř jako míru historického rizika je možné vypočítat podle následujícího vzorce: [14, str. 587]

$$\sigma_{\text{exp}}^2 = \frac{\sum_{t=1}^T (r_A - r_t)^2}{T} \quad (4)$$

kde

σ_{exp}^2 je rozptyl jako absolutní míra historického rizika ex post,

r_A je průměrná historická výnosová míra ex post,

r_t jsou jednotlivé historické výnosové míry ex post odpovídající jednotlivým obdobím,

T je počet sledovaných období.

Odmocněním veličiny rozptylu ex post lze velice snadno získat veličinu směrodatné odchylky ex post:

$$\sigma_{\text{exp}} = \sqrt{\sigma_{\text{exp}}^2} = \sqrt{\frac{\sum_{t=1}^T (r_A - r_t)^2}{T}} \quad (5)$$

kde

σ_{exp} je směrodatná odchylka jako absolutní míra historického rizika ex post a ostatní použité veličiny jsou shodné s předchozím vymezením.

Likvidita

„Likvidita vyjadřuje schopnost přeměny instrumentu na hotové peníze s co nejmenšími náklady. Za likvidní považuje investor takový investiční instrument, který může prodat během několika minut bez toho, že by zaznamenal ztráty ve své hodnotě.“ [14, str. 602]

Likvidita investičního instrumentu je samozřejmě ovlivňována mnoha faktory. Předně je to druh a charakteristika daného instrumentu, dále potom charakter trhu, na kterém je daný instrument obchodován. Trh, který můžeme označit jako dostatečně likvidní, by měl být široký a s velkým počtem účastníků, kteří uzavírají velké objemy obchodů. Na tomto trhu by pak mělo být umožněno kontinuální obchodování, jež zajistí plynulé promítání kurzotvorných informací do cen investičních instrumentů. Investor na trhu preferuje instrumenty, jejichž likvidita je co nejvyšší. Nízká likvidita instrumentů tlačí na pokles kurzů, protože klesá poptávka po těchto instrumentech. Navíc investoři z méně likvidních instrumentů požadují vyšší výnosovou míru jako odměnu za nelikviditu, kterou podstupují. Vyšší výnosová míra z instrumentů pak zvyšuje emitentovi náklady na získávání kapitálu. Pro měření likvidity instrumentu nebo likvidity trhu sice nejsou k dispozici všeobecně používané vzorce nebo metody jako v případě výnosu a rizika, přesto však lze úroveň likvidity posoudit, popř. porovnat s využitím běžně dostupných údajů o objemech obchodů, kurzech instrumentů a tržní kapitalizaci trhu. [14, str. 602]

2. KOMODITNÍ BURZA PRAHA

Komoditní burza Praha (KBP) byla založena dne 21. června 2002 sepsáním zakladatelské smlouvy. Předmětem podnikání této burzy je Organizování burzovního trhu s komoditami. Sídlo má na ulici Bělohorská v Praze 6. Druhý listopadový den roku 2002 byl prvním dnem otevření trhu.

2.1. Historie

Smyslem vzniku KBP bylo zajištění vytvoření cenotvorného místa, kde je soustředěna taková nabídka a poptávka po jednotlivých komoditách, která umožní tvorbu aktuální ceny odpovídající stávajícímu stavu na trhu v reálném čas. Posláním KBP je umožnit účastníkům komoditního trhu v ČR obchodovat podle osvědčených standardů, které jsou používány na evropských komoditních trzích. Základem virtuálního parketu KBP je plně elektronický obchodní a vypořádací systém bez potřeby fyzické přítomnosti obchodníku. Takto vytvořený systém umožňuje bezpečné obchodování prakticky odkudkoli. Výsledky obchodů jsou účastníkům k dispozici ihned po uzavření obchodu. Cílem KBP je organizovat obchody s komoditami v reálném čase za využití maximálního komfortu, který v dnešní době umožňuje moderní výpočetní technika. [1]

2.2. Současnost

Komoditní burza v Praze byla původně založena jako burza se zemědělskými komoditami. S průmyslovými komoditami se zde ale nikdy neobchodovalo, i přesto že je KBP uvádí na svých webových stránkách. V letech 2005 až 2007 se burza s příchodem nových členů zaměřila na obchodování s dřívím a vytvořila tak velmi sofistikovaný obchodní systém pro obchod s těmito komoditami. Z politických rozhodnutí, byla státním podnikem upřednostněna Českomoravská komoditní burza Kladno a obchody s dřívím směřovaly přes tuto burzu. Úzká specializace KBP na dříví ale měla za následek zásadní propad její činnosti. V roce 2007 byly zprostředkovány obchody v celkovém objemu 4 250 m³. V roce 2008 a 2009 byly obchody nulové. Teprve v roce 2010 se opět obchodování začalo „hýbat“ a celkový objem obchodů byl 1 200 m³. V následujícím roce tedy v roce 2011 tyto obchody mnohonásobně vzrostly a vyšplhaly se až na objem 120 140 m³. KBP dále usiluje o rozšíření obchodů i dalších komodit, ale to je podmíněné souhlasem státních institucí. [5]

2.2.1. Komodity

Celý systém je členěn na jednotlivé sekce, na nichž jsou obchodovány jednotlivé typy komodit.

- Sekce dříví a dřevní hmota
 - dříví a dřevní hmota a výrobky vzniklé jejich zpracováním, jakož i výrobky používané v souvislosti s jejich výrobou, přemísťováním, zpracováním nebo prodejem;
 - řezivo, konstrukční a obalové materiály na bázi dřeva a dřevěných odpadů.

- Sekce agrárních komodit
 - produkty rostlinné a živočišné výroby a výrobky vzniklé jejich zpracováním, jakož i výrobky používané v souvislosti s jejich výrobou, přemísťováním, zpracováním nebo prodejem;
 - krmiva;
 - hnojiva, pesticidy a jiné ochranné prostředky.

- Sekce průmyslových a ostatních komodit
 - nerostné suroviny včetně upravených rud, nerud a paliv;
 - produkty koksovacích pecí a rafinérského zpracování ropy;
 - chemické výrobky a chemická vlákna;
 - konstrukční a obalové materiály na bázi pryže, plastu, skla, keramických hmot a betonu;
 - základní kovy a jejich slitiny, včetně hutních výrobků;
 - kovové konstrukční materiály, výrobky z drátu, spojovací materiály, řetězy, armatury, ložiska;
 - vlákniny, papír a výroby z papíru;
 - odpady a druhotné suroviny;
 - povolenky na emise skleníkových plynů a související komodity;
 - indexy vytvořené na základě cen komodit. [6]

2.2.2. Základní pilíře

System KBP je postaven na čtyřech základních pilířích.

První pilíř

První pilíř je obchodní systém, který je postupně přiváděn do finálního stádia plně elektronického systému s možností obchodování v reálném čase. Takto vytvořený obchodní systém poskytuje členům KBP možnost obchodovat odkudkoli, kde je možnost připojení na internet. Podávání pokynů v reálném čase umožňuje členům KBP flexibilně reagovat na aktuální vývoj trhů. Mohou zadávat a měnit svoje pokyny tak, aby jim umožnily co nejoptimálnější profit z obchodů. Komunikace členů KBP s obchodním systémem využívá nejmodernějších metod zabezpečení. Takto zajištěná komunikace garantuje absolutní bezpečnost a diskrétnost při vzájemné komunikaci mezi KBP a mezi jejími členy. Členové KBP mají možnost využívat speciální aplikace, jejímž prostřednictvím mohou získávat a odesílat informace na trh. [1]

Druhý pilíř

Druhým pilířem je vypořádací systém. Tento systém garantuje členům KBP v první fázi dostatečné kompenzace v případě jakéhokoli problému při vypořádávání obchodů. Základem vypořádacího systému je centrální účet tzv. KOMBO účet, který slouží k finančním transakcím při obchodování v obchodním systému KBP. Jedná se o účet pod plnou kontrolou KBP, na kterém jsou vedeny obchodní podúčty všem členům KBP a také jejich zákazníkům. Veškeré transakce na tomto účtu probíhají v reálném čase pod dozorem centrálního pracoviště KBP. KBP tak po 24 hodin může sledovat stavy finančních prostředků jednotlivých členů KBP. Cílem této supervize je vyloučení rizika absence finančních prostředků pro uzavřené obchody. [1]

Třetí pilíř

Třetím pilířem je systém Garančního fondu KBP. Ten svou provázaností s vypořádacím systémem, tvoří nástroj pro minimalizaci rizika v případě problémů při vypořádávání obchodů uzavřených na burze. Garanční fond KBP sdružuje finanční prostředky všech členů KBP za účelem pokrytí případných ztrát vzniklých při obchodování.

Všichni členové KBP, kteří mají přístup do obchodního systému, se musí stát členy Garančního fondu KBP a skládat do tohoto fondu finanční jistinu. [1]

Čtvrtý pilíř

Čtvrtým pilířem je supervize centrálního pracoviště spolu s risk managementem KBP. Zde se soustřeďuje vzájemná komunikace mezi vypořádávací, obchodním a garančním systémem. Část risk managementu pak dohlíží na standardní řešení krizových situací, které by mohly vzniknout při obchodování. [1]

3. OBCHODOVÁNÍ NA KOMODITNÍ BURZE V PRAZE

3.1. Pravidla burzovních obchodů

Burzovní obchody se realizují prostřednictvím burzovního shromáždění, což je shromáždění oprávněných osob v místnostech a hodinách určených burzovní komorou pro uzavírání a zprostředkování burzovních obchodů. Formy burzovního shromáždění jsou dvě: fyzická nebo elektronická. Datum a čas konání burzovního shromáždění stanovuje Komora a tyto informace zveřejňuje na svých webových stránkách. Průběh burzovního shromáždění je definován v prováděcím předpisu pravidel burzovních obchodů buď pro jednotlivé komodity, nebo pro jejich skupiny. Právo na podávání nabídky nebo protinabídky, uzavírání obchodů, získávání průběžných a závěrečných informací o svých obchodech a získávání výsledků obchodování, mají v rámci burzovního shromáždění členové burzy a dohodci. Návštěvníci burzovního shromáždění mají pouze právo na průběžné a závěrečné informace o výsledcích obchodování na burze. [6]

Komoditní burza Praha v rámci svého předmětu podnikání poskytuje služby umožňující obchodování s komoditami na trhu, který organizuje. V této souvislosti zejména umožňuje:

- registraci zákazníků,
- změnu v registrovaných údajích,
- zrušení registrace zákazníka,
- koupi a prodej komodit mezi členy, dohodci a jejich zákazníky. [6]

Základní formou obchodu je aukce, pomocí níž se uskutečňuje anonymní koupě nebo prodej komodit, se kterými je možno na burze obchodovat. Aukce se lze zúčastnit podáním nabídky nebo protinabídky k prodeji či ke koupi příslušné komodity. Přehled aukcí je zveřejněn minimálně 20 hodin před jejich konáním. Po ukončení burzovního dne, jsou jeho výsledky a kurzy zveřejněny nejpozději do 2 pracovních dnů, tj. umístění výsledků na webových stránkách Komoditní burzy Praha. [6]

Ceny komodit a poplatky jsou stanoveny v českých korunách nebo ve vybraných konvertibilních měnách uvedených na kurzovním lístku České národní banky. Kurzovní

přepočty mezi dvěma konvertibilními měnami se provádějí křížovým kurzem podle kurzovního lístku ČNB platného v den, kdy vznikl nárok na peněžní transakci.

3.2. Pravidla členství

Nejprve je žadatel povinen podat žádost, k níž doloží doklad potvrzující, že zaplatil poplatek za podání žádosti o členství. Burzovní Komora, si může v případě potřeby vyžádat od žadatele další údaje nebo potřebné doklady. Pokud Komora rozhodne o přejetí žadatele za člena, vydá rozhodnutí a vyzve žadatele k zaplacení zápisného. Rozhodnutí nabývá účinnosti po zaplacení zápisného. [6]

Člen je oprávněn účastnit se obchodů s komoditami a je povinen řádně a včas plnit závazky vyplývající z obchodů. Člen vede evidenci obchodů, evidenci smluv, nabídek a protinabídek, na jejichž základě jsou obchody prováděny. Doba evidence dokumentů je minimálně 10 let. Dále je člen povinen vykonávat svou činnost tak, aby nedocházelo k narušení průhlednosti komoditní trhu a nesmí činit žádné úkony směřující k manipulaci s kurzy nebo cenami komodit. [6]

V rámci informační povinnosti je člen povinen informovat burzu:

- o všech změnách údajů uvedených ve výpise z obchodního rejstříku;
- o jakékoli žalobě nebo jiném úkonu učiněném vůči členu, pokud by v jeho důsledku mohlo dojít k ohrožení jeho postavení, nebo poškození jeho dobrého jména;
- o zahájení konkurzního či vyrovnacího řízení vůči členovi;
- o prohlášení konkurzu, povolení vyrovnání nebo zamítnutí návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku, zavedení nucené správy;
- o zahájení trestního stíhání a o pravomocném odsuzujícím rozsudku pro trestný čin majetkové povahy nebo o jiném úmyslném trestném činu člena statutárního orgánu, vedoucího pracovníka nebo makléře;
- o závazcích po lhůtě splatnosti s uvedením jejich výše, pokud mohou mít vliv na plnění závazků z obchodu nebo závazků vyplývajících z členství. [6]

Na požádání burzy předkládá člen úplnou roční účetní závěrku, výroční zprávu o svém hospodaření, informace a další údaje z obchodní evidence. Všichni členové mají stejná práva k přístupu ke službám nabízených burzou. V rámci poskytování těchto

služeb získává člen informace týkající se obchodů a další informace související s činností burzy. Člen je oprávněn tyto informace užívat pouze pro svoji vlastní potřebu. [6]

Burza je oprávněna provádět kontrolu, zda člen dodržuje a splňuje všechny podmínky členství. Člen je povinen po výzvě burzy předložit vyžádané informace, doklady, listiny, účetní knihy a záznamy. Burza je dále oprávněna pořizovat si fotokopie vybraných dokumentů. Za porušení povinností člena je považováno nesplnění povinností při provádění inspekční činnosti a také předkládání neúplných nebo nesprávných dokumentů, provádění dodatečných úprav v dokumentech a prodlení v předkládání dokumentů. [6]

Poruší-li člen své povinnosti, může Komora zahájit disciplinární řízení o uložení některé z následujících sankcí:

- výtky,
- pokuty až do výše 5 000 000 Kč,
- oznámení porušení povinnosti ostatním účastníkům obchodu,
- dočasné odnětí oprávnění k nákupu a prodeji komodit na burze,
- trvalé odnětí oprávnění k nákupu a prodeji komodit na burze. [6]

3.3. Pravidla pro komodity k obchodování

Burzovní komodity jsou všechny komodity zapsané v obchodním rejstříku ve Statutu a schválené Komorou a orgány státní správy. Pravidla definují:

- podmínky a postup pro přijetí nové komodity k obchodování na burze;
- postup při pozastavení obchodování s danou komoditou;
- způsob zveřejňování informací o komoditách, které jsou předmětem burzovních obchodů na burze;
- postup při vyřazování komodity ze seznamu burzovních obchodů na burze. [6]

Komodity, se kterými je možné obchodovat na burze, jsou členěny do následujících sekcí:

- dříví a dřevní hmota,
- agrární komodity,
- průmyslové a ostatní komodity. [6]

V současné době Komoditní burza Praha obchoduje pouze s komoditami, které jsou zařazeny v sekci dříví a dřevní hmota. Seznam všech komodit přijatých k burzovním obchodům včetně jejich standardů uveřejňuje komora na svých internetových stránkách.

3.4. Pravidla pro uplatňování reklamací

Reklamaci může účastník podat buď písemně na adresu sídla burzy, nebo osobně v sídle burzy. V případě osobního podání reklamace, sepíše pověřený pracovník burzy s účastníkem reklamační protokol a dohodne s ním způsob řešení reklamace. Účastník dostane od pověřeného pracovníka kopii tohoto reklamačního protokolu. V případě, že účastník zasílá reklamaci poštou, je povinen uvést všechny informace, které jsou uvedeny na tiskopise reklamačního protokolu. Účastník burzovního obchodu, který podává reklamaci, je povinen poskytnout burze veškeré pravdivé informace o skutečnostech, které jsou významné pro vyřízení reklamace a poskytnout podklady pro vyřízení reklamace. [6]

Reklamaci může účastník podat do 15 dnů od okamžiku vzniku události, která je předmětem reklamace. Pokud uplyne tato doba, lze reklamaci podat pouze u Komory a to do 15 dnů. Burza je pak povinna vyřídit reklamaci do třiceti kalendářních dnů od data podání reklamace. Pokud by účastník burzovního obchodu nesouhlasil se způsobem vyřízení reklamace má právo se do 15 dnů od doručení výsledku reklamace odvolat. [6]

3.5. Poplatkový řád

Poplatkový řád zahrnuje poplatky členů, dohodců, jednorázové poplatky a poplatky za uzavřené obchody. V tabulce 1 jsou vyčísleny jednotlivé poplatky.

Tabulka 1: Ceník

Položka	Název	Cena ¹
1	Poplatky členů	
1.1	Poplatek za podání žádosti o členství	10 000
1.2	Zápisné	1 000 000
1.3	Členský příspěvek (roční)	0
1.4	Poplatek za udělení přístupu na trh (roční)	12 000
2	Poplatky dohodců	
2.1	Poplatek za udělení statutu soukromého dohodce	100 000
2.2	Poplatek za udělení přístupu na trh (roční)	12 000
3	Jednorázové poplatky	
3.1	Školení	3 000
3.2	Makléřská zkouška	5 000
4	Poplatky za uzavřené obchody (procenta z celkového finančního objemu obchodů uzavřených na jednom burzovním shromáždění)	
4.1	Burzovní poplatky	
	1	1 000 000 0,40%
	1 000 001	5 000 000 0,30%
	5 000 001	10 000 000 0,25%
	10 000 001	20 000 000 0,20%
	20 000 001	50 000 000 0,15%
	50 000 001	75 000 000 0,12%
	75 000 001	bez omezení 0,10%
4.2	Dohodné	
	1	1 000 000 0,65%
	1 000 001	5 000 000 0,60%
	5 000 001	10 000 000 0,55%
	10 000 001	20 000 000 0,40%
	20 000 001	50 000 000 0,35%
	50 000 001	75 000 000 0,30%
	75 000 001	bez omezení 0,20%
5	Pokuty a sankce	
5.1	Prodlení s placením ročních členských příspěvků a poplatků za přístup na trh	0,1% za den prodlení
5.2	Prodlení s placením burzovních poplatků	0,05% za den prodlení

Zdroj: [6]

¹ Cena je uveden v CZK bez DPH.

3.6. Pravidla pro složení makléřské zkoušky

U makléřské zkoušky musí uchazeč prokázat znalost v oblastech:

- právních předpisů upravujících obchodování s komoditami a dalších souvisejících právních předpisů,
- obecně platných principů při obchodování s komoditami,
- obchodního systému komodity nebo skupiny komodit,
- zákona č. 229/1992 O komoditních burzách v platném znění,
- Statutu KBP a burzovní pravidla KBP. [6]

K makléřské zkoušce se může přihlásit pouze bezúhonná osoba, která je starší 21 let a je způsobilá k právním úkonům a má úplné střední vzdělání. Uchazeč musí podat přihlášku adresovanou na KBP a zaplatit poplatek dle ceníku, který je uveden v tabulce 1. Přihláška ke zkoušce musí být podána na předepsaném formuláři. Komora nejméně 30 kalendářních dnů před zkušební termínem zveřejní na svých webových stránkách termíny uzávěrky přihlášek, termíny a místo konání zkoušek. [6]

Zkoušku provádí uchazeč před zkušební komisí, která je jmenována Komorou a skládá se nejméně ze tří členů. Před vykonáním zkoušky musí uchazeč absolvovat školení KBP a splnit všechny stanovené náležitosti. Pokud se uchazeč nemůže ke zkoušce z nějakých vážných důvodů dostavit, požádá o změnu termínu nejméně 5 pracovní dnů před konáním zkoušky. [6]

Seznam předpisů, ze kterých je uchazeč zkoušen:

- zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách;
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (smluvní a závazkové vztahy vztahující se k obchodování s komoditami);
- zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník (smluvní ustanovení vztahující se k obchodování s komoditami apod.);
- Statut KBP a Burzovní pravidla KBP. [6]

Seznam témat, jejichž znalost je vyžadována u makléřské zkoušky:

- Komoditní burzy – funkce, význam;
- Obchodní systém komodity nebo skupiny komodit. [6]

Zkouška má písemnou formu testu, který obsahuje 60 otázek a netrvá déle než 2 hodiny. Otázky, které jsou v testu, připravuje komise. Členové komise a ostatní osoby, které přicházejí do styku s otázkami, jsou povinni držet je v tajnosti. Žádný z uchazečů není oprávněn k pořízení opisu nebo výpisu z testu. Při vstupu do místnosti, kde se zkouška provádí, je uchazeč povinen prokázat přítomnému členu komise svoji totožnost. Pokud uchazeč v průběhu zkoušky využívá cizí pomoci, používá pomocné materiály, pomáhá jiným účastníkům zkoušky, pořizuje opisy nebo výpisy z testu nebo jinak narušuje průběh zkoušky, mají členové komise právo tohoto uchazeče ze zkoušky vyloučit. [6]

Za každou správně zodpovězenou otázku dostává uchazeč 2 body. Za každou nezodpovězenou nebo nesprávně zodpovězenou otázku dostane uchazeč 0 bodů. Pro úspěšné složení zkoušky musí uchazeč dosáhnout nejméně 90 bodů. O průběhu zkoušky vyhotoví komise protokol, ke kterému připojí seznam uchazečů včetně jejich hodnocení. Protokol je pak archivován KBP po dobu tří let. Pokud uchazeč vykoná zkoušku úspěšně, vydá komise osvědčení o vykonání zkoušky, které je dokladem o složení zkoušky. Pokud není uchazeč s výsledky spokojen, může do 10 dnů od vyhlášení výsledků zkoušky požádat Komoru o přezkoumání. Komora pak písemně oznámí uchazeči výsledek přezkoumání do 30 kalendářních dnů od doručení žádosti. [6]

4. DŘÍVÍ A DŘEVNÍ HMOTA

4.1. Obecně o dřevě

Vztah člověka ke dřevu se vytvářel již od nejranějšího období historického vývoje lidstva. Od počátku civilizace bylo dřevo jedním z prvních materiálů, z nichž byly zhotoveny nejen jídelní nádoby, pracovní nástroje, nábytek, přístřeší, ale i první stroje a rituální a náboženské a umělecké předměty. Dnes je dřevo především konstrukčním materiálem. [4]

„Dřevo je ve své podstatě technický výraz pro sekundární xylém stonků a kořenů rostlin, produkováný více let. Proto označujeme tyto rostliny jako dřeviny. Dřevo je produkováno speciálním dělivým pletivem – kambiem. Protože v našich klimatických podmínkách pracuje kambium periodicky, můžeme v dřevu pozorovat na příčném řezu letokruhy. Dřevo je především tvořeno z celulózy, ligninu a hemicelulózy.“ [9]

Barva dřeva do určité míry jako i jeho vlastnosti závisejí nejen na druhu stromu, z kterého daný kus dřeva pochází, ale i na půdních a životních podmínkách jednotlivých stromů. Mezi hlavní vlastnosti dřeva patří tvrdost, pevnost, houževnatost, pružnost a textura. [7] Mezi důvody, proč dáváme přednost dřevu před jinými materiály, patří především fyzikální vlastnost, vzhled, barva, textura, zvukový útlum a apod. Dřevo je také snad opracovatelné a to je jeho další výhoda. [4]

Dřevo jako ekologický materiál je ale v poslední době nedoceněno. Přitom právě dřevo může v mnoha případech nahrazovat plasty, jež z ekologického hlediska určitě nejsou tak výhodné. Dřevo zahrnujeme mezi obnovitelné zdroje energie jako jeden z druhů biomasy. V současné době zaujímá česká republika mezi evropskými státy 12. místo v lesnatosti (33,5%), v zásobě dřeva na 1 hektar je na 4. místě (245,8 m³/ha) a v ročním přírůstku na 1 hektar je na 6. místě (7,8 m³/ha). Zejména poslední dva údaje dokládají, že stav lesů v České republice není zdaleka takový, jak je bohužel často neodborně prezentován. [9]

4.2. Dřevo jako komodita

Jak už bylo výše zmíněno, v současné době Komoditní burza Praha obchoduje pouze s komoditami v sekci dříví a dřevní hmota. Do této sekce spadá dříví a dřevní hmota a výrobky vzniklé jejich zpracováním, výrobky používané v souvislosti s jejich výrobou, přemísťováním, zpracováním nebo prodejem. Dále sem patří řezivo, konstrukční a obalové materiály na bázi dřeva a dřevných odpadů. Tato sekce se dělí do tří skupin:

- surové dříví,
- sypané materiály a biomasa,
- řezivo. [6]

V tabulce 2 je dřevo rozděleno dle Doporučených pravidel pro měření a třídění dřív v ČR z roku 2008. Dělí se do 6 jakostních tříd a ty mohou být ještě dále specifikovány, jak můžeme vidět níže.

Tabulka 2: Surové dříví dle Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR

Surové dříví dle Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v České republice	
I. jakostní třída:	rezonanční výřezy
	výřezy pro výrobu krájené dýhy a jiné speciální výřezy
II. jakostní třída:	výřezy pro výrobu loupané dýhy
	jiné speciální výřezy pro pilařské zpracování
III. jakostní třída:	výřezy pro pilařské zpracování
	výřezy pro výrobu sloupů (sloupovina)
	dříví pro výrobu dřevoviny
IV. jakostní třída:	dolovina a důlní výřezy
	tyčovina
V. jakostní třída:	dříví pro výrobu buničiny a desek na bázi dřeva (vláknina)
VI. jakostní třída:	palivové dříví

Zdroj: [6]

Tabulka 3 rozděluje surové dříví dle Rakouských uzancí, jedná se o jehličnaté dříví nebo jehličnatou kulatinu. Jak můžeme vidět, dřevo je zde rozděleno do 4 kategorií.

Tabulka 3: Surové dříví dle Rakouských uzancí

Surové dříví dle Rakouských uzancí
Jehličnaté dříví na loupání a dýhy
Jehličnatá kulatina pro pořez - II. jakostní třída
Jehličnatá kulatina pro pořez - III. jakostní třída
Jehličnatá kulatina pro jiné účely

Zdroj: [6]

Štěpka vzniká jak odpad při zpracování dřeva nebo cíleným drcením dřevních částí. Řadí se k tuhé biomase, sloužící k výrobě tepla nebo kompostu. Dřevní štěpka je štěpené kusové dřevo pro lepší skladování, menší obsah vody a po spálení je méně popelu. Její velikost je v rozmezí 2,5 až 5 cm. Podle následující tabulky se dělí štěpka do tří skupin.

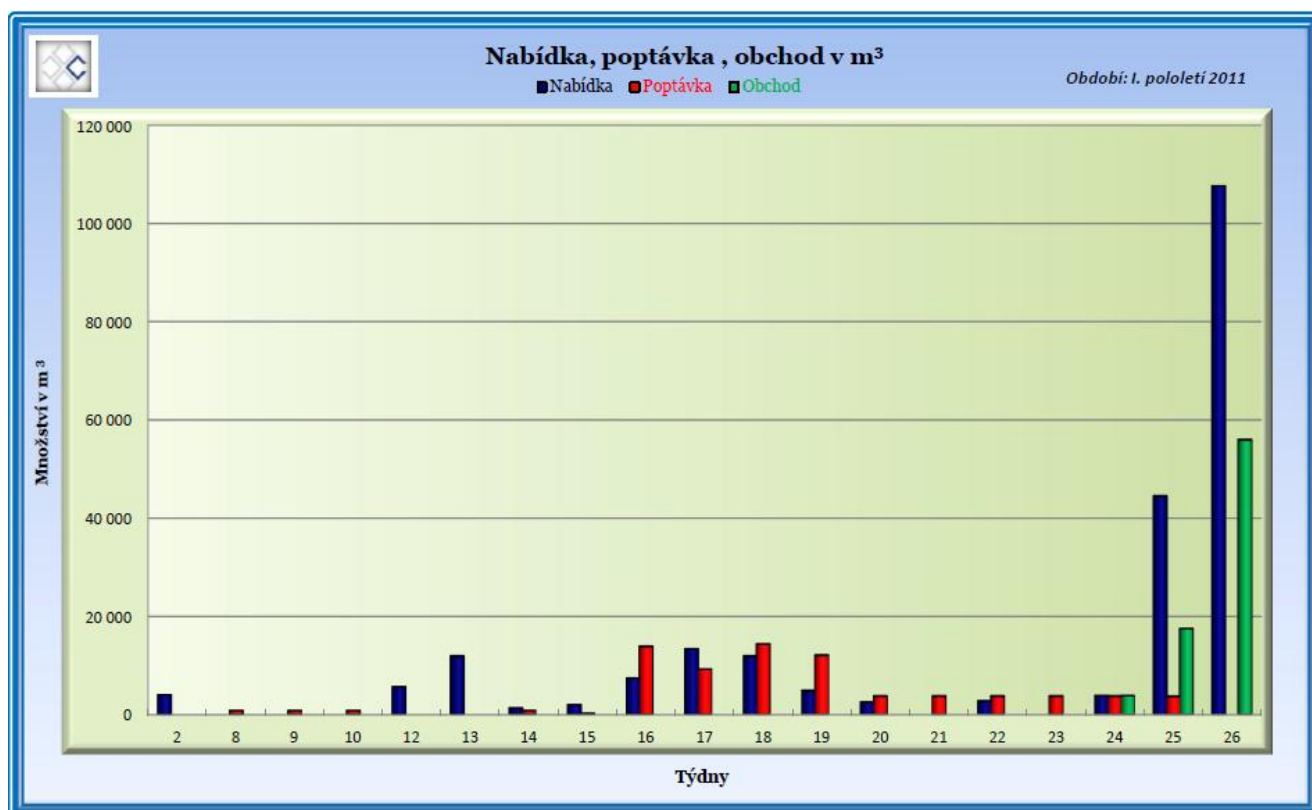
Tabulka 4: Sypané materiály a biomasa

Sypané materiály a biomasa
Štěpka bílá
Štěpka hnědá
Štěpka zelená
Biomasa

Zdroj: [6]

4.3. Nabídka, poptávka a obchod

Následující graf ukazuje nabídku, poptávku a uskutečněný obchod v m³ za I. pololetí v roce 2011. Nabídka je znázorněna modrou barvou, poptávka červenou a zelená barva znázorňuje obchod. Nabídka a poptávka se střetly až ve 14. týdnu, kde nabídka nepatrně převyšovala. Následně v období 15. až 20. týdnu byla zaznamenána nejen nabídka, ale i poptávka se střídavým převýšením, ale k obchodu nedošlo. Teprve 24. týden můžeme vidět uskutečněný obchod, jehož výše odpovídá nabídce i poptávce. I když byla ve 25. týdnu poptávka velmi malá, došlo k obchodu ve výši téměř 20 000 m³. Největší objem prodeje pak můžeme sledovat v následujícím týdnu, kdy obchod skoro dosahoval množství 60 000 m³.

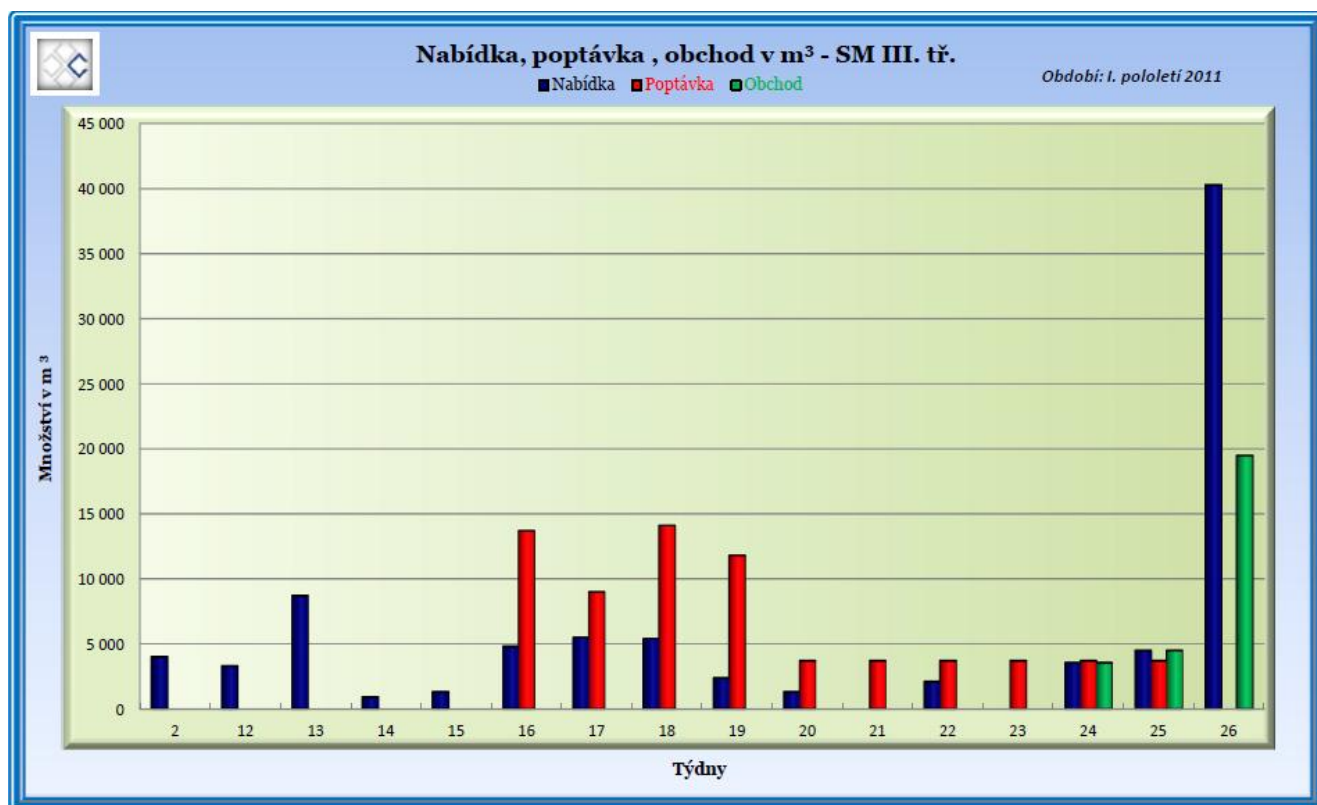

Obrázek 2: Graf nabídky, poptávky a uskutečněného obchodu v m³ za I. pololetí 2011

Zdroj: [6]

Obchodování na burze (pokud není využito jako prostředek prodeje státního podniku), se řídí tržním prostředím v daných lokalitách. V období vyrovnání nabídky a poptávky na trhu není o burzovní obchody prakticky zájem, při přebytku hmoty v lokalitě také ne. Zájem se začíná projevovat při nedostatku hmoty, kdy odběratelé hledají další zdroje pro nákup a jsou schopni „připlatit“ nad rámec uzavřených smluv za určitý objem. V tuto chvíli dodavatelé očekávají možnost zvýšení ceny a dřevo na burzu nabídnou.

Na obrázku 3 je zobrazen sloupcový graf nabídky, poptávky a uskutečněného obchodu v m³, který se týká nejžádanější komodity na burze. Jedná se o smrk III. jakostní třídy kvality A/B. Opět modrá barva znázorňuje nabídku, červená poptávku a uskutečněný obchod má barvu zelenou.

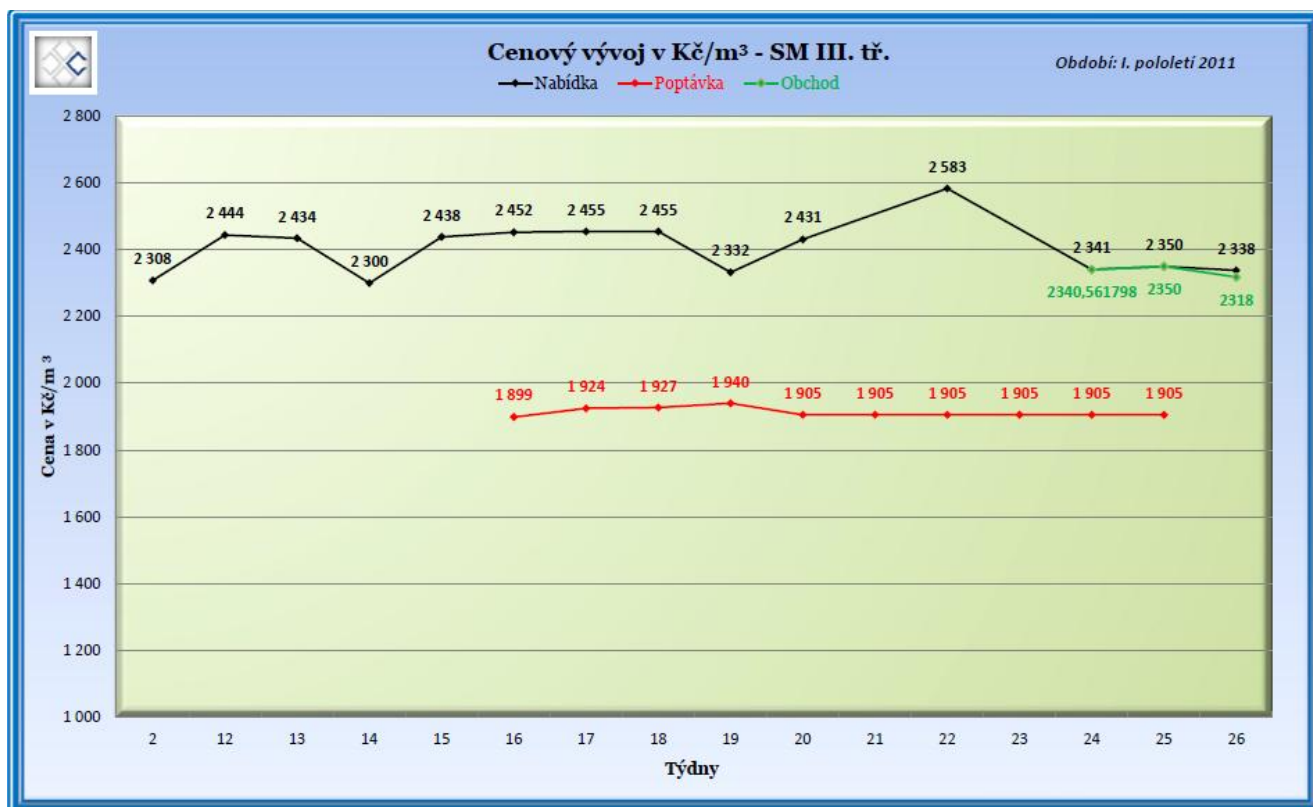

Obrázek 3: Graf nabídky, poptávky a uskutečněného obchodu v m³ – SM III. třídy za I. pololetí 2011

Zdroj: [6]

Spojnicový graf na obrázku 4 znázorňuje vývoj cen žádané komodity, kterou je již zmíněný smrk III. jakostní třídy kvality A/B v Kč/m^3 . Názorně můžeme vidět, že poptávaná cena po této komoditě se v 10 týdnech držela neustále okolo $1\,900\ \text{Kč/m}^3$. Největší nárůst byl zaznamenán v 19. týdnu, kdy dosáhla $1\,940\ \text{Kč/m}^3$.

Oproti tomu nabízená cena má profil, který se podobá Sinusově křivce. Nejnižší nabídnutá cena byla ve 14. týdnu, ale v tento týden nebyla zaznamenána žádná poptávka. Naopak nevyšší nabídnutou cenu najdeme ve 22. týdnu. Poslední tři týdny, znázorněné na grafu, přinesly uskutečněný obchod. Rozsah cen obchodu ale nepřesáhl $32\ \text{Kč/m}^3$. Na konci I. pololetí by uskutečněn obchod s nejnižší cenou za m^3 a to $2\,318\ \text{Kč}$.

Obrázek 4: Graf vývoje cen v Kč/m^3 – SM III. třídy za I. pololetí 2011

Zdroj: [6]

5. INVESTOVÁNÍ

Jedním z hlavních důvodů proč lidé investují na komoditních a jiných rizikových trzích je přirozená snaha překonat inflaci a zabránit znehodnocení svých úspor. V České republice je bohužel investování na komoditních trzích méně známý ovšem i mezi znalými se moc velké popularity netěší. Naši investoři jsou spíše konzervativní a zhodnocují své úspory jinde, např. prostřednictvím obchodování s akcemi. Běžný občan pokud chce investovat své volné peněžní prostředky, tak přemýšlí nejdříve o termínovaném vkladu, případně si založí penzijní připojištění či stavební spoření.

Investice do komodit patří spíše do skupiny spekulativních obchodů. Můžeme tedy očekávat růst ceny vámi zvolené komodity, ale konečný výsledek obchodování je bohužel ovlivněn celou řadou nepředvídatelných faktorů, jako jsou např. klimatické podmínky, živelné pohromy, choroby apod. Než se ale investor pustí do obchodování s komoditami, měl by se s touto problematikou seznámit. Určitě se neobejde bez minimální znalosti terminologie a technik obchodování, orientace v grafech, které zobrazují cenový vývoj dané komodity. Dále se neobejde bez schopnosti používat nástroje technické analýzy a také by se měl naučit získávat a vyhodnocovat potřebné informace. Samozřejmě důležitější než teoretické znalosti jsou praktické zkušenosti. Tyto zkušenosti se ale „samostudiem“ dají získat jen obtížně.

V mnoha PR článcích, je obchodování s komoditami představováno jako ten nejjednodušší způsob jak může člověk zbohatnout. Možnost dosáhnout díky investici do vybrané komodity rychle bohatství skutečně existuje. To ale samozřejmě neznamená, že na komoditách automaticky vydělává každý, kdo se rozhodne do nich investovat. Podle statistik přes 80 % začínajících individuálních investorů na své investici dříve či později prodělá. Hlavním důvodem je většinou nezkušenost. Situace na komoditních trzích je velmi proměnlivá a odhadnout budoucí vývoj je obtížné i pro odborníky, natož pak pro začátečníka.

Obchodování na komoditních burzách je velmi komplexním „uměním“ a ne každý do něj dokáže proniknout a dobře mu porozumět. Jde v podstatě o to být chytřejší než osmdesát procent obchodníků. Ovšem bez kvalitních informací, velkých znalostí a silných nervů máte asi stejnou šanci na úspěch jako nezkušený hráč v kasinu, kdy krátkodobý úspěch může být dílem náhody.

5.1. Investování na Komoditní burze v Praze

Klienty jsou subjekty, které zastupuje dohodce při obchodování na KBP. Dále se také mohou tyto subjekty označovat jako zákazníci. Na KBP jsou registrovány desítky právnických osob, jejichž hlavním předmětem podnikání je výroba, obchod a zpracování dřevní hmoty. Nově jsou zde ale také zaregistrovány 2 fyzické osoby. Důvodem, proč zde převážně obchodují právnické osoby, je zejména ten, že pro obchodování je třeba mít relativně silné finanční zázemí, nakupuje se zejména v zálohových platbách. Na lesnických zakázkách pracují v drtivé většině právnické osoby, z toho vyplývá, že dřevo nabízejí především tyto společnosti. Jako kupující zde především vystupují střední a větší pilařské provozy, opět právnické osoby. Obchodují zde se dřívím, které podléhá specifikaci Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR vydané v roce 2008. Mezi základní údaje patří:

- kvalita,
- délka,
- průměr,
- nadměrky,
- redukční faktory,
- místo předání,
- cenová parita,
- platební podmínky,
- termín dodání,
- množství,
- cena,
- cenová matrice,
- případné odchylky od Doporučených pravidel. [5]

Doporučená pravidla stanovuje zadavatel aukce a makléř poté zkontroluje a odsouhlasí požadované údaje. Objem, který klienti nabízejí nebo naopak poptávají, není burzou nijak omezován. Další speciální podmínky obchodování komoditní burza nestanovuje. Nicméně je kladen důraz na přesnou specifikaci komodit a také dodacích podmínek. [5]

6. VÝHODY A NEVÝHODY PRO INVESTORY

Obchodování s různými komoditami je stále dostupnější i pro drobné investory. Jenže problém je v tom, že lidé, kteří se na komoditních trzích pokouší rychle zbohatnout, nakonec ve většině případů prodělá. Při investování do komodit musíme být na prvním místě velmi obezřetní. V dnešní době je mnoho možností jak investovat do komodit. První možností je on-line obchodování kde investor sám rozhoduje, kdy nakoupí a naopak kdy prodá. Dále můžeme svá investiční rozhodnutí konzultovat s najatými odborníky. V neposlední řadě je zde možnost využít správu finančních prostředků zajišťovanou profesionálním portfolio manažerem.

Než začneme investovat do komodit, je třeba si uvědomit, že naděje na dosažení vyššího a rychlejšího zisku bývá vyvážena vyšší mírou rizika. Možnost ztráty u komodit je pak umocněna pákovým efektem, kdy se ve skutečnosti neobchoduje se samotnou surovinou, ale s právy na její koupit (tzv. futures). Jednou z možností jak si investor může snížit svá rizika je určitá forma diverzifikace a investování na více trzích. Na druhou stranu ale pro běžného obchodníka určitě není výhodné „obstarávat“ si desítky kontraktů.

6.1. Výhody

Hlavní výhodou investování do komodit v dnešní době je fakt, že komodity jsou nejpocitivějším způsobem možného zbohatnutí. V této oblasti se vyskytují pouze minimální konkurenční boje a úplatky. Máme na výběr z mnoha způsobů, jak můžeme s komoditami obchodovat. Každý potenciální investor si pak může najít způsob, který vyhovuje nejlépe právě jemu.

Obchody můžeme dělat i při zaměstnání. Záleží pouze na každém investorovi zvlášť kolik času denně nebo týdně obchodům věnuje. Komoditní obchody se staly businesssem na mezinárodní úrovni. Můžete si tedy vyzkoušet, jak velkou úspěšnost budete mít v konkurenci lidí z celého světa.

Jako další výhody je možné spatřovat zajímavý růstový potenciál u některých komodit, jako je např. energie a kovy. Můžeme vybírat z velkého počtu produktů, které jsou vhodné pro všechny druhy investorů. A je zde také nízká korelace s jinými druhy aktiv, jako jsou akcie, dluhopisy apod.

V neposlední řadě můžeme spatřovat výhodu v tom, že každý bez rozdílu společenského postavení či vzdělání má šanci na obchodování.

6.2. Nevýhody

Jednou z nevýhod je skutečnost, že na rozdíl od akcií nebo dluhopisů nepřinášejí komodity žádný pravidelný výnos, který může mít podobu dividendy nebo kuponu. Na počátku musí mít investor shromážděný určitý kapitál, který pak může použít na obchodování.

U některých komodit je pak velkou nevýhodou silný vliv sezonnosti. Tento vliv souvisí s počasím, nepříliš jednoduchou skladovatelností a v neposlední řadě s vlivy vyšší moci (povodně, požáry apod.). Toto negativum se týká především zemědělských komodit. Na začátku musíme zohlednit všechny rizika spojené s investováním. Mezi něž patří i riziko pohybu kurzu.

Investor se musí naučit prohrávat a přijímat rizika spojená s investicí. I ti nejzkušenější investoři čas od času zažívají období ztrát. A právě v tomto období je nutné zachovat si chladnou hlavu i ve vypjatých situacích. Schopnosti nepodléhat okolnímu tlaku a rozhodovat se racionálně právě i při vypjatých situacích se ale bohužel dá naučit jen stěží.

ZÁVĚR

V dobách, kdy se akciím, dluhopisům, nebo realitám příliš nedaří a hovoří se o stagnaci či poklesu jejich cen, obrací část investorů, kteří rádi spekulují a vydělávají, svou pozornost k alternativním investicím. Tyto zajímavé investiční příležitosti jsou v současné době spatřovány odborníky v komoditách. Podle nich mohou vynášet především zemědělské plodiny, káva, zemní plyn, ale také právě dřevo, které je hlavní komoditou, se kterou je možné obchodovat na Komoditní burze v Praze.

V současné době hovoří ve prospěch růstu ceny dřeva pozvolný nárůst výstavby nových domů, který je možné zaznamenat v USA. Především také zlevnění cen nových domů a zvyšující se dostupnost bydlení ve Spojených státech.

Komodity mohou být na jedné straně zajímavým investičním nástrojem, ale spíše pro zkušené investory, kteří dokážou díky mnohaletým zkušenostem odhadnout rizika s nimi spojená a neinvestují do komodit většinu svých peněžních prostředků. Úspěch ve většině lidských činností není jen dílem náhody, ale spíše znalostí, zkušeností, vytrvalosti, trpělivosti a také alespoň trochu štěstí. To vše platí u obchodování s komoditami dvojnásob.

Cílem této bakalářské práce bylo obchodování na komoditní burze a seznámit čtenáře se základními pojmy, týkajícími se burzovního trhu jako celku, ale také komoditních burz jako jednoho z odvětví tohoto trhu. Pro tuto práci byla vybrána Komoditní burza, která má sídlo v Praze. Mezi zakladatele společnosti patří Holding Českomoravská plemenářská unie, a. s., Odbytové družstvo CENTRUM a RM-SYSTÉM, a. s. V současné době je na této burze možno obchodovat se dřevem a dřevní hmotou. Dřevo je na burze děleno jedna podle Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v České republice, ale také například podle Rakouských uzancí. V I. polovině roku 2011 byl zaznamenán uskutečněný obchod se smrkovým dřevem III. jakostní třídy pouze ve třech týdnech. Mimo jiné byla v práci také uvedena pravidla obchodování na burze v Praze, která obsahují nejen pravidla samotného obchodování na burze, ale také pravidla pro členství, pro jednotlivé komodity a také reklamační řád.

V roce 2010 plánovala KBP finanční ztrátu ve výši 82 tisíc Kč. Skutečným výsledkem hospodaření byla ztráta ve výši 487 tisíc Kč (bez započtení odpisů zisk ve výši 281 tisíc Kč). Mezi hlavní záměry pro rok 2011 patřily: oslovení subjektů nabízejících dříví

s důrazem na vítěze tendrů LČR se závazkem nabídky cca 20 % objemu dříví na veřejném trhu, oslovení subjektů kupujících dříví s důrazem na regionální odběratele, zajistit finanční prostředky na provoz Komoditní burzy Praha, úprava webových stránek, úprava výstupů z obchodního systému KBP a propagace KBP. V neposlední řadě by burza ráda rozšířila sortiment obchodovaných komodit.

V závěru práce pak bylo zhodnoceno investování do komodit. Byly uvedeny výhody investování, ale také jeho nevýhody. Pro investování na Komoditní burze v Praze je nutné mít relativně silné finanční zázemí, protože se nakupuje zejména v zálohových platbách. Z tohoto důvodu je tedy zřejmé, že na této burze obchodují spíše větší investoři.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Agroodbyt.sweb.cz [online]. 2009 [cit. 2011-12-12]. Agroodbyt ČR. Dostupné z WWW: <<http://agroodbytcz.sweb.cz/>>.
- [2] BENEŠ, Václav; MUSÍLEK, Petr. *Burzy a burzovní obchody*. 1. vydání. Praha: Informatorium, 1991. 229 s. ISBN 80-85427-00-1.
- [3] ČERNOHORSKÝ, Jan; TEPLÝ, Petr. *Základy financí*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2011. 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [4] Dřevo centrum: Komplexní informace o dřevě a jeho použití. *Drevo.celyden.cz* [online]. 2008 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: www.drevo.celyden.cz
- [5] Interní zdroj: Komoditní burza Praha
- [6] *Kbp.cz: Známe cenu dříví* [online]. 2003, 2011 [cit. 2011-12-13]. Komoditní burza Praha. Dostupné z WWW: <<http://kbp.cz/>>.
- [7] Lesnicko-dřevařský vzdělávací portál: Mezi stromy. *Mezistromy.cz* [online]. 2007 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: <http://www.mezistromy.cz/>
- [8] *Peníze.cz* [online]. Partners media, 2000 [cit. 2011-11-27]. Peníze. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/>>. ISSN 1213-2217.
- [9] Příroda: Příroda, ekologie, život... *Priroda.cz* [online]. 2004, 2012 [cit. 2012-02-27]. Dostupné z: www.priroda.cz
- [10] REJNUŠ, Oldřich. *Cenné papíry a burzy*. 1. vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009. 400 s. ISBN 978-80-214-3805-7
- [11] SOJKA, Zdeněk. *Cenné papíry a burzy: studijní text pro kombinovanou formu studia*, 1. díl. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006, 67 s. ISBN 80-214-3269-1.
- [12] SOJKA, Zdeněk. *Cenné papíry a burzy: studijní text pro kombinovanou formu studia*, 3. díl. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. ISBN 80-214-3269-1.
- [13] VESELÁ, Jitka. *Burzy a burzovní obchody: Výchozí texty ke studiu*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2005. 190 s. ISBN 80-245-0939-3.
- [14] VESELÁ, Jitka. *Investování na kapitálových trzích*. 1. vydání. Praha: ASPI, 2007. 704 s. ISBN 978-80-7357-297-6.